ORKDAL MENIGHETSBLAD

Nr. 6 Juni 1982 32. årg.

No soli bakom blåe fjell
sitt ljose andlet gøymer
og mørker over heimen fell
og jordi ligg og drøymer.
Gud, lat di åsyn lysa ned
so heilag fred
inn i vårt hjarta strøymer.

Kom Jesus inn og med meg vær
når det til kvelden stundar,
og lat din engel standa her
ved lægjet når eg blundar.
Og varda vel min kvilestad
og vekk meg glad
til song med fugl i lungdar.

Men når eg her min nattverd held
og livet kring meg tagnar
eg minnast må min siste kveld
då ikkje meir det daganr.
Når soli neste morgon stend
opp over grend
ho meg då ikkje gagnar.

Som ferdesmann på ville hav
i storm og stride veder
eg styrer mot ei opne grav
med kvart det steg eg treder.
Eg er av Adams arme hold
ein mann av mold
som alle mine feder.

Men Jesus fører meg ved hand.
Eg ikkje råd skal sakna.
Han fører meg til livsens land
der alle stormar spakna.
Når eg i grav er gøymd og duld
for Kristi skuld
eg skal ein morgon vakna.

Elias Blix

JEG FANT, JEG FANT . .

(ved J.M.)

De fleste av oss tar vel fra tid til annen en liten ryddesjau i skuffer og skap. Gamle ting som ingen interesse har lenger blir kassert. En pensjonert lærer har selvfølgelig adskillige gamle papirer som han med glede stille lar seile ned i papirkurven. Jeg har vært opptatt av slikt arbeid en tid nå. Men så hender det at riktig gamle papirer også inneholder noen perler. Blant annet kom jeg over en salme »umsett ved Anders Hovden». Jeg visste jo at jeg hadde den etsteds, for jeg tok i sin tid naturlig nok vare på den, siden den var skrevet med Hovdens egen skrift. Jeg har hatt den liggende siden jeg styrte med et blad for teologiske studenter og kandidater. Hovden sendte oss på oppfordring en salme han laget for bladet, og som vi naturligvis brukte der. Men så la han ved også en salme han hadde »umsett». Nå er denne ikke tidligere gjort kjent, bortsett fra lang tid tilbake, i et lite menighetsblad.

Når jeg gjengir den her, er det ikke fordi den egentlig på noen vis adskiller seg fra Anders Hovdens måte å skrive på, men fordi den også inneholder så mange tanker jeg selv bærer på for tiden, og fordi jeg håper at salmens budskap kan være til styrke og trøst også for andre:

Um eg kje vegen veit, du veit han vel,
I denne trua er eg trygg og sæl
og tar' då ikkje plaga meg med sorg,
min Gud og Fader er mi faste borg.

Ja, du veit vegen, rette tid og stund,
din plan er ferdig i din hjertegrunn.
For all din kjærleik høgt eg fagnar deg . .
for barnekåret som du unnte meg!

Du veit kvar alle stormar kjem ifrå —
å stilla stormen maktar du endå.
Ja, eg vil vera still og tru på deg,
Du vegen veit, og det er nok for meg!

FJELLKYRKJA

For å fullføre fjellkyrkja i sokkeletasjen og for å redusere gjeld, settes det i desse dagar igang eit kjempelotteri.
Det er gevinstar til ein verdi av 60 000,-. 1 ste gevinst er ein bil. Eit lodd kostar kr. 10,-. Loddbøker à kr. 100,- kan tingast hjå Bertel Aasen.

SLEKTERS GANG

Døpte

Orkdal:
20.05. Eivind Gangås
20.05. Tor-Arne Staurseth Martinsen
20.05. Ole Jacob Rønning
30.05. Anita Halvorsen Ree
30.05. Kristine Velle
06.06. Hugo Jonli
06.06. Eskil Nyhus

Orkanger:
20.05. Christian Falch
20.05. Morten Gjeitsund

Orkland:
23.05. Bent Håkon Kvernvik
30.05. Brynhild Olsø
30.05. Arne Sinnes

Geitastrand:
30.05. Nina Husdal

Vigde

Orkdal:
22.05. Joar Skauge og Elin Sørensen

Orkanger:
26.04. Erik Skogaas og Arlene Kay Johnsen (viet hos sorens. i Ork.)
22.05. Per Anders Volden og Heidi margrethe Rømme
15.05. Geir Atle Sognli og Bente Kristin Andersen (vigd i Støren).

Døde

Orkdal:
09.05. Fredrik Togstad f. 1895
10.05. Henry Bakke f. 1907
11.05. Ingrid Rindal f. 1907
16.05. Arne Vasli f. 1903
18.05. Martin Sognli f. 1901
20.05. Guri Molde f. 1895
31.05. Olav Bakksæter f. 1910

Orkdal menighet

Ungdomsforeninga »Vårliv»
har møte på Bakksætra 27. juni kl. 19.30.
Tale av Magne Bergslid. Diktlesning av Gjertrud Rye. Anne og Lras Birger Aadland synger. Alle velkommen.

04.07. NLM har fest på Gjølme kl. 17.
18.07. NLM har Røddemøte på Ekli.
25.07. NLM har fest på Stokkhaugen kl. 15.
08.08. NLM har fest på Fannrem kl. 19.
22.08. NLM har fest på Søvassli ungdomssenter kl. 14.
30.08. NLM held Bakksæterstevne.

Ein anonym
har gjeve Orkdal kyrkje nye matter til gangen utafor prestesakristiet. Vi takker for gåva.

Orkland menighet

Dugnad på Tjønnåsen
Lørdag 21. august satser vi på ein heildag for å sette i stand Tjønnåsen til vinteren. Alle speidere og foreldre møt opp.

Menighetens utfartsdag
Lørdag 28. august blir det igjen utfartsdag for Orkland Menighet til Søvasskjølen Fjellkirke. Vi legger opp til svært allsidig program. Det blir natursti. Det blir leikar og barnefilmar. Alle eldre skal få sjå filmen fra Trollheimen rundt. Vi starter med sportsgudstjeneste kl. 12. Det blir med sangkrefter. Alle i alle aldre er velkomne til utfartsdagen.

Ten-kveld
Fredag 3. september blir første tenkveld. Vi viser filmen: Helter i hverdagen. Ellers bevertning og opplegg som vanlig.

Familiesamling
Høstens første familiesamling blir søndag 5. september på Svorkmo misjonshus kl. 15.00. Allsidig program. Standley Jakobsen, kjent fra barne-TV blir med.

Yngresstevne
Søndag 12. sept. blir det yngresstevne på Svorkmo Misjonshus. Yngresbarn fra heile Orkladalen kjem og set stemne.

Orkanger:
11.05. Agnes Valborg Wilsgård f. 1883
26.05. Ingeborg Solligård f. 1901

Orkland:
07.05. Gurine Gilmo
30.05. Jo Marius Asbøl

Geitastrand:
31.03. Ole Kristian Kjøren f. 1914
09.05. Jens Kvakland f. 1923.

TAKK ASTRI!

Orkland Menighet vil takke Astri, ettåringen for den store innsats ho har gjort i vår menighet. Det er mange oppgaver ho har vært engasjert i, barnearbeid, ungdomsarbeid, eldrearbeid osv. Astris glade Kristusvitnesbyrd har smittet. Takk for året i Orkland og lykke til med studium du skal ta til med til høsten!
Vi har hatt en liten avskjedsprat med Astri:
Kan du fortelle litt om hvordan du har opplevd dette å være ettåring, Astri?
– Å være ettåring er veldig mye. Tjenesten min har vært variert og jeg har lært mye gjennom de utfordringene jeg stadig har møtt. Det å arbeide med folk i alle aldre er spennende. Jeg har liksom oppdaget mer av livet.
– Å møte mange ulike mennesker og prøve å gi dem noe er krevende. Jeg har måttet arbeide med meg selv. Mitt forhold til Gud og mine medmennesker har mye å si. Er noe galt går det utover jobben.
Er det slik som du hadde tenkt deg på forhånd?
– Tja, hva hadde jeg egentlig tenkt meg? Selvfølgelig hadde jeg peiling på hva jeg gikk til, sånn i grove trekk ihvertfall. Men året har kanskje vært både mer krevende og mer givende enn jeg trodde.
Hva synes du har vært størst, og som har gitt deg mest?
– Å arbeide med tenåringer er noe som har gitt meg mye. Det å få slippe evangeliet inn i den barske ungdomsverdenen er en stor glede. Klart det har vært tøffe oppgaver, men det er verdt det. Ungdommen må få sjansen til å velge Jesus. Ellers har det vært stort å oppleve Guds hjelp gjennom oppgavene. Stadig opplever jeg nye sannheter i Bibelen.
Har det gått greit å bli kjent og komme i kontakt med folket?
Jeg var innstilt på å bli kjent med folk da jeg kom hit som etteåring. Derfor satset jeg litt sjøl, og folket har vært gjestfrie og hjelpsomme. Det har vært greit å komme i kontakt, mn det er begrenset hva en rekker på 1 år. Skikkelig kjent er jeg bare blitt med de jeg har

forts. side 3

MENIGHETSBLAD
for Orkdal prestegjeld
7330 Svorkmo
Utgitt av sokneråda i Orkdal
Redaksjonsnemnd:
Gunerius Kjøren Jorhild Ljøkjel
Agnes Singstad
Redaktør:
Kaare Rogstad
Kasserar:
Einar Garberg, 7320 Fannrem.
Postgironummer 3 26 87 29.
Takk for gåver og kontingent.
Ekspedisjon:
Sigmund Gjelsvik, 7300 Orkanger.
Svorkmo Prenteverk A/S, Svorkmo
7330 Svorkmo.

SOMMAREN

er mellom mange andre ting også tida da ein steller ikring kjære avdødes gravminne, og kyrkjegardane i vårt prestegjeld fortener å få karakter av å vera velhaldne minnelundar. »Graveigarane» er svært flinke til å hegne de dødes siste kvilestad på jord. Vi har også flinke kyrkjetenarar og ein omsorgsfull kyrkjeverge som gjer alt dei kan for å gjere gravlundane til vakre parkanlegg. No hender det ender og då at dei som steller sine graver, møter reglar og instruksar som dei tykjer avgrensar eins eigen hug, planlegging og omrøming. Men på ein kyrkjegard må det naudsynt vera faste reglar for korleis ein kan stella – dette av omsyn til fellesskapet og kyrkjetenarane sitt vedlikehald. Når ein skal nytte maskinell reidskap, går det t.d. ikkje an å avgrensa blomebed med gjerde eller kantstein.
I dette nr. av menighetsbladet tar vi inn to artikler som har stått i bladet:Kirkegårdskultur» dei tre-fire siste åra. Vi ber om desse artiklane vert tatt vare på og studert.

K.R.

---

arbeidet sammen med, naturlig nok!
Vil året bety noe for det du skal gjøre senere i livet?
– Ja, jeg har lært mye som jeg tar med meg videre. Jeg har fått en fastere grunn å bygge årene fremover på, min tro på Jesus er blitt styrket.
Rent konkret har jeg fått mer smak på å stå i undervisningsposisjon. Kanskje blir jeg lærer?
– Ellers, – takk for mæ!

Astri Solheim

SOMMER – FERIE FRA GUDS ORD?

Sommeren er her! Etter en kald og mørk vinter, setter vi alle stor pris på å oppleve solrike dager, med varme, ferie og avslapping. Ja, vi fortjener å nyte denne herlige tida, etter å ha slitt oss gjennom en lang vinter. Sommertid er ferietid, og det skal vi glede oss over.
Men betyr ferie også at en skal koble av fra å lese i Bibelen, og unnlate å høre Guds ord forkynt? Nei, sommeren må ikke bli en ferie fra Guds ord. For en kristen er det meget viktig å ha daglig kontakt med Guds ord. Hvordan en fungerer som kristen i hverdagen, bestemmes i stor grad hvilket forhold en har til Bibelen. Leser sn Bibelen hver dag og grubler på det en oppdager der, så vil det utvilsomt sette sitt preg på ens hverdag. For Bibelen er ingen hvilket som helst bok – nei, det er Guds eget ord, som er skapende og virkekraftig, og som lager ringvirkninger der det får gro.
Derfor er det farlig for en kristen hvis ferietid vetyr avkobling fra det skapende og livgivende Gudsordet. For å unngå at sommeren blir en åndelig ørkenvandring er det viktig at vi leser i Bibelen og søker dit Guds ord forkynnes.
La oss minne hverandre om hvilke visdomsord salmisten sier om Guds lov: »Herrens lov er fullkommen, den gir sjelen nye krefter. Herrens lovbud er pålitelige, det gir den uerfarne visdom. Herrens påbud er rette, de gir glede i hjertet. Herrens bud er rent, det får øynene til å stråle». (Salme 19, 8 - 9).
Herrens lov og bud finner vi uttrykt i Bibelen – og det gir sjelen nye krefter og glede i hjertet. Å fordype seg i Guds ord må ikke være et ork, men et privilegium for å samle nye krefter og skape glede. Og det må vi ikke gå glipp av i sommerhalvåret.
Guds ord er skapende – det får trua til å spire. Derfor er det viktig at vi som kristne om sommeren ikke forsømmer å gå til kirke og bedehus der Guds ord forkynnes. Paulus sier at troen kommer av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord (Rom. 10,17).
Skal vi ikke miste trua, må vi samles om Herrens ord, og få nytt mot, ny kraft og oppleve fellesskaper med hverandre. Det styrker trua.
La derfor ikke sommeren bli ferie fra Guds ord. Men la sommerens fritid bli en mulighet til å fordype seg i Bibelens sannheter, slik at vi kan lære å gjøre det Gud vil. »Herre, vis meg dine veier, og lær meg dine stier! La meg få vandre i din sannhet, lær meg, Gud, for du er min frelser». (Salme 24, 4 - 5).

Haldor Solheim

FREMTID OG HÅP

7. - 11. juli 1982 samles folk fra Den norske kirkes menigheter til kirkedager her i Trondheim. Dagens motto er ordet fra Jeremias 29, v. 11: Jeg vil gi dere fremtid og håp. Det er et godt ord.
I min hjembygd var det skikk ved begravelse at når vi gikk fra kirken til graven sang vi salmeverset:
Her møtes alle veie
ved gravens bratte rann.
Triste framtidsutsikter. I horisonten er skyene mørke. Fins det noe håp?
Jeg vil gi dere framtid og håp, sto det hos profeten Jeremias.
Til påske i år fikk jeg et kort fra en venn i Øst-Tyskland. Det er tegnet av et barn og forestiller en stor kirkegård med mange graver. Midt i kirkegården, blant alle gravene, står en mann i hvite klær, blid og smilende, med en lysende krans om hodet. Hendene og føttene har merker etter naglene. Det er Jesus. Han står der som seierherre, sterkere enn alt som bryter ned og alt som er ondt. Han gir tilgivelse og liv. Han gjør alt nytt.
Våren er en fin tid. Den varsler at sommeren er nær. Kirken er også et sommertegn. For den forkynner budskapet om Jesus Kristus.
Vi ønsker folk fra hele vårt land velkommen til Trondheim, til kirkedager, til samling om det glade budskap. Jesus Kristus gir framtid og håp.
Og god sommer!

Hilsen
Kristen Kyrre Bremer.

LOV OG REGLER VED DRIFT AV KIRKEGÅRD

En kortfattet oversikt av kirkegårdskonsulent Helge Klingberg

Sted for gravlegging.
Det er ikke anledning til å plassere kiste eller urne utenfor kirkegård eller annen godkjent gravplass. (§ 35). Urner kan riktignok plasseres i spesielt godkjent urnehall som finns ved enkelte krematorier.
Registrerte trossamfunn har ellers anledning til å anlegge og drive kirkegård med justisdepartementets samtykke.
Dersom kirkegårdene er innrettet slik, kan urner plasseres i såkalt anonymt gravfelt. Dvs. at bare kirkegårdsmyndighetene vet nøyaktig hvor urnen er plassert.

Gravdybde.
Fra kistens øverste kant til jordoverfalten skal det være min. 1 m. dybde (§ 42). Gravens totaldybde retter seg derfor etter kistens høyde.
Det er anledning til å sette flere kister oppå hverandre, men dog slik at 1 m-regelen overholdes. Det finns ingen sentrale bestemmelser om gravdybde for askeurner. Det må fastsettes i de lokale vedtekter.

Fredningstid
Fredningstiden er normalt 20 år (§ 41). Det er anledning til å fastsette lengre fredningstid om nødvendig. I såfall må det være likets oppløsningshastighet som avgjør fredningstidens lengde. Det er også mulig å søke nedsatt fredningstid. Å sette ned en kiste oppå en annen som er fredet ansees ikke som brudd på fredningsbestemmelsene. Det er også mulig å sette ned askeurner i grav hvor det allerede står urne som er belagt med fredningstid. Antall urner i en og samme grav må event. begrenses i kirkegårdsvedtektene. Det er også mulig å sette ned urne i kirstegrav som er fredet.

Flytting av lik
Fredningsbestemmelsene gir normalt ikke anledning til flytting av kiste eller urne. Det finns likevel unntak (§ 41). Flytting (oppgraving) kan komme på tale i forbindelse med undersøkelse av avdøde når det foreligger mistanke om kriminelle forhold, når det er foregått feilgraving eller ved nedlegging av en del av en kirkegård. Stiftsdireksjonen må samtykke til flytting av kister etterat de pårørende har uttalt seg. Menighetsrådet kan ta avgjørelse om flytting av urner.

Innhegning
Kirkegårdene skal være innhegnet og ha lukkbare porter (§ 42).

Orden på kirkegården
Loven sier at kirkegården skal holdes i »sømmelig stand» (§ 42). Dette innebærer at det skal være skikkelig orden og at kirkegården skal drives i pakt med sin egenart.

Avgifter
Loven (§ 38) gir adgang til å innkreve avgifter for graving m.v. Alle avgifter må vedtas av kommunestyret etter forslag fra menighetsrådet. Stiftsdireksjonen skal godkjenne vedtaket.

KIRKEGÅRDSVEDTEKTER
Som nevnt vil det være nødvendig med utfyllende bestemmelser til kirkegårdsloven. Det utarbeides derfor kirkegårdsvedtekter som vedtas av menighetsråd/fellesråd og godkjennes av stiftsdireksjonen. Vedtak av økonomisk karakter må også behandles av kommunestyret.
En del viktige områder ved kirkegårdsdriften er ikke uttrykt i loven og en tar med noen aktuelle forhold her:

Festeordningen
Det er nødvendig å fastlegge detaljert hvordan festeordningen skal fungere (§ 37).

Gravfortegnelse
Loven (§ 38) sier at nøyaktig fortegnelse over gravene skal føres. Dette må komme detaljert til uttrykk i vedtektene eller spesielle reglement for gravfortegnelsene.

Gravutstyr
Alle bestemmelser om gravminner må komme til uttrykk i vedtektene. Det vil normalt være nødvendig å ta stilling til godkjenningsprosedyren og de begrensinger en ønsker å legge på materialer, størrelser, form, farge, inskriptsjon og fundamentering. Samtidig bør det fastsettes hvordan en skal behandle gravminner på graver som er kommet i forfall eller som skal slettes. Det er også som regel nødvendig å innføre begrensninger på plantefelt og planteslag.

Gravstedskonto (Gravlegat m.v.)
Menge steder påtar kirkegårdsmyndighetene seg en større eller mindre del av gravstellet. De pårørende betaler inn et pengebeløp som skal dekke de tjenester de ber om. I kirkegårdsvedtektene eller i andre bestemmelser må det fastsettes om det skal være slik ordning og event. hvordan den skal fungere.

Kistekvalitet
Vedtektene må gi uttrykk for kisters utførelse, både hva angår materiale, styrke og utseende.

Skader på kirkegården
En bør i vedtektene klargjøre ansvarsforhold ved hærverk, tyveri, uaktsomhet osv.

Ro på kirkegården
Vedtektene bør inneholde bestemmelser om kjøring, ansamlinger, hunder o barns lek på kirkegården.

DRIFT AV KIRKEGÅRD
I tillegg til det nødvendige vedlikehold på kirkegården, er det en rekke praktiske og administrative gjøremål som kirkegårdstilsynet eller betjeningen må ta seg av.

Tilsyn og administrasjon
Menighetsrådet er pålagt tilsynet med kirke og kirkegård (KK § 47). Dersom det er flere kirker og kirkegårder i kommunen kan kommunestyret bestemme at det skal opprettes fellesråd som tar seg av tilsynet med alle kirker og kirkegårder (Kol § 20).
Menighetsrådet må hvert år i form av et budsjettforslag til kommunen fremlegge de økonomiske behov som er tilstede. Siden må det også sørge for at de saker som kommunestyret bevilger midler til, blir gjennomført etter forutsetningene.
Loven forutsetter at menighetsrådet knytter seg til en kirkeverge. (KK § 46). Denne bør være i lønnet stilling. Men loven gir også adgang til at kirkeverge kan velges av menighetsrådet for fire år av gangen.
de daglige tilsynsplikter etter lov og vedtekt, saksforberedelse, gjennomføring av vedtak m.v. tillegges kirkevergen, som også er kirkegårdsbetjeningens nærmeste foresatte. Kirkevergen må ha instruks for stillingen.
Det skal være tilsatt graver/kirkegårdsbetjent (KK § 38) som er ansvarlig for gravingen. En har ikke anledning til å overlate gravearbeidet til andre f.eks. til kommunens tekniske etat, med mindre en i etaten er ansatt som graver. Kirkeverge og graver/kirkegårdsbetjent må være medlem av Den norske kirke. (Kol § 67).

Fra dødsfall til gravlegging
Når dødsfall inntrer skal det utstedes dødsattest av lege. Dernest skal skifteretten/lensmannen utstede dødsmelding som sendes soknepresten, eller for medlemmer av registrert trossamfunn til vedkommende prest/forstander.
Presten påtegner dødsmeldingen eller utsteder gravseddel som bør gå i to eksemplarer til kirkevergen.
For avdøde utenfor statskirken og registrert trossamfunn påtegnes dødsmeldingen av politi/lensmann.
Kirkevergen påfører hvor vedkommende skal gravlegges og sender et eksemplar til graver/kirkegårdsbetjent som da kan åpne graven (KK § 38).
De rutiner som er nevnt her vil ikke alltid fungere innen den begrensede tid en ar til rådighet før gravlegging skal skje. Rutinene er derfor blitt noe forskjellig fra sted til sted. Avdøde skal gravlegges seinest 8 dager etter dødsfallet. (Forordningen om begravelse av 7. nov. 1682).
Begravselsesbyreåene som vanligvis medvirker ved gravferden er de pårørendes representanter.
Kirkevergen må orientere seg om det finnes festegrav som skal benyttes i det aktuelle tilfelle, eller om det skal tas ut en ny grav.
Kirkegårdens myndigheter har ingen plikt til å påta seg ansvaret for oppbevaringen av avdøde før gravferden. Det påhviler de etterlatte, ofte represententert ved et begravelsesbyrå.

Gravfortegnelse
Loven (KK § 38) påbyr at det skal føres nøyaktig fortegnelse over gravene på hver kirkegård. Likeledes fastsetter loven (KK §47) at det er menighetsrådet som har ansvar for dette. Det må fremgå av kirkegårdsvedtektene eller eget reglement hvordan gravfortegnelsen skal skje. Menighetsrådet overlater gjerne oppgaven til kirkevergen og/eller graverne. Loven fastsetter ikke noe system som må følges, men en anser protokoll og nøyaktig gravkart, sammen med fastmerker på kirkegården som et minimum, for at fortegnelsen skal omfattes som tilstrekkelig nøyaltig.

Gravprotokoll
Protokollen må inneholde de vanlige data om avdøde, navn og begravelsesdato er viktigst. Protokollen føres fortløpende og hver gravlegging nummereres. Den føres helst i to eksemplarer.

Gravkart
Gravkartet må være helt i overenstemmelse med terrenget og det må være fremstilt i en slik målestokk at det kan noteres på det. Protokollens løpenummer bør noteres på den graves som brukes. Fastmerker i terrenget må være tegnet inn på kart.

Fastmerker
I hvert hjørne av gravfeltet bør det være satt ned fastmerker. De må være upåvirkelige av frost m.v. Det er også fordelaktig å sette ned markeringer ved enden av hver gravrekke. Fastmerkene brukes som utgangspunkt for utstikking av grav.

Kartotek
Kort er et praktisk hjelpemiddel og et verdifult supplement til det øvrige utstyr. Kortene, som det er et av pr. grav, kan ordnes alfabetisk etter etter felt/rekke/nummer. Kortet bør gi plass til de samme opplysninger som protokollen, samt til opplysninger om gravminne m.v. Kortet kan også inneholde opplysninger om festeforhold.

FESTEORDNING
Festeordningen er det nødvendig å ha dersom en skal ha full oversikt over og kontroll med disponeringen av kirkegårdsarealene. I motsatt fall må alle graver regnes som såkalte frigraver eller den gjenlevende familie disponerer graven i ubegrenset tid. Hvis graven oppfattes som frigraver, kan kirkegårdsmyndighetene disponere dem fritt når fredningstiden er gått ut.
I loven (KK § 37) er det omtalt to former for feste:
1. »Feste av særskilt gravsted». Med dette forstås at det kan forhåndfestes graver. Nærmere regler for dette må fastlegges i kirkegårdsvedtektene. Det er vanlig at denne rett er begrenset til å omfatte feste av grav for gjenlevende ektefelle og at det skjer i forbindelse med ektefellens dødsfall.
2. »Når graven ønskes bevart ut over fredningstiden». Med dette forstås at de pårørende kan kreve at graven skal bevares ut over fredningstiden. Et slikt krav må fremmes før fredningstidens utløp.
Bestemmelser om festetidens lengde og evt. begrensing fastlegges i kirkegårdsvedtektene, mens selve festeavgiften fastsettes i eget vedtekt (KK § 39). Kirkegårdsmyndighetne må sørge for å ha oversikt over hvem som er fester. Det er ikke tilstrekkelig å oppfatte »gjenlevende familie» som fester, idet festeren er tillagt enkelte plikter og rettigheter, bl.a. har han disposisjonsretten til graven.
Notater om feste kan føres i egen protokoll, eller det kan innpasses i systemet for gravfortegnelse. Det hele kan f. eks. få plass på et kartotekkort hvor det også er plass til opplysninger om gravfortegnelsen. I tillegg må det utstedes festebrev til festeren.

Helårs-
trim
SPORT
A. Todal's
Eftf.
Tlf. 80 278
Orkanger.

Trelast og bygningsartikler på lager.
Gunstige priser
Orkdal
Sag & Høvleri
Tlf. 82265

Orkanger Gartneri
Orkedalsvegen 10
Inneh. Oddny Blomli
Tlf. 80 348
Alle sorter blomster til alle slag anledninger. Kistepynt utføres.

Svorkmo Prenteverk A/S
Vend Dykk til oss når det gjeld trykking av blad, tidsskrifter, forretningstrykk m.m.
Telf. og post: 7330 Svorkmo.

Et ord eller et bilde er symbolsk når det inneholder mere enn man kan se ved første blikk (C. C. Ljung)

En verden av symboler

Av Ture Stämberg

Vi lever i en tid som er full av tegn; trafikkskilt, varemerker, matematiske og vitenskapelige tegn. Og bakom alle disse tegn står det usagt: «Det betyr . . . . .»

De opprinnelige religiøse tegn som stammer fra de eldste tider forkynner: «Det er . . ., en guddommelig virkelighet».

Ordet symbol misbrukes i vår tid. Ordet stammer fra gresk: SYM-BALLEIN = sammenføye. Symbolet er egentlig et gjenkjenningstegn på gjestfrihet. Hvis to venner skiltes så brakk de en leirfigur i to og beholdt hver sin del. Om vennen eller noen av hans familie siden kom tilbake, så var de to bruddstykkene som passet sammen bevis på vennskap. Den ene halvparten hadde altså ingen verdi i seg selv, men bare når den var sammenføyet med den andre.

Når dette omsettes til den religiøse symbolbruk innebærer det at den usynlige halvparten av symbolet ligge i Guds hånd. Når vi se på denne antikke betydning av ordet symbol, forstår vi hvorfor symbolene ofte brukes på gravminner, den stenen som kan oppfattes som grensestenen mellom liv og død.

Artikkelen er gjengitt i noe forkortet utgave etter IGNIS nr. 5/1981.

Av denne lille forklaring om ordet symbol, forstår vi også at de fleste symboler virker fremmede for vår tids mennesker. I vår sekulariserte tid velger vi heller ofte dekorasjoner, fugler, blomster o.l.

KORSFORMER

Korset er det viktigste kristne symbol og det finns mange former som vi skal vise noen av.

Gresk kors
med like lange armer. Eldgammelt tegn innen flere kulturer lenge før kristendommen. Verdens ulike retninger. Møtet mellom det jordiske og det himmelske. Det passive og det aktive.

Latinsk kors
Det fremste kristne symbolet, som viser seieren over døden. Det nakne korset viser det fullkomne frelsesverket. I den eldste kristne kunst oppfattes korset kun som et seierstegn, men seinere mere som et tegn på Jesu lidelse og død. I vår tid er korset mere og mere blitt et tegn på sorg og død.

T-korset
I Det gamle testamente tegn på Guds nåde. Ifølge legenden fordrev Antonius demoner med dette kors.

Andreas-kors
Apostelen Andreas korsfestet på et slikt kors.

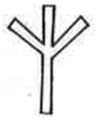

Gaffelkors
I middelalderen kalt røverkors. Gammelgermansk runetegn, livsrune på tyske og østerrikske gravminner, iblant også som tegn for «født», og omvendt som tegn for «død». En bedende med opprakte hender. Kalles også for livstrekors.

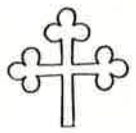

Ankerkors
Nedre del utformet som et anker, — håpets symbol.

Kløverkors
Treenighetstegn.

Patriarkkors
Mest i katolske land.

Gresk ortodoks kors
Russisk kors.

Øglekors — koptisk kors
Gammelt egyptisk kors. Hieroglyf for liv.

Jerusalemkors
Korsfarernes tegn. Det store korset Kristus, de små er de fire evangeliet. Evangeliet skal spres til de fire verdenshjørner.

MONOGRAMTEGN

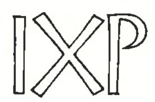
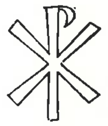

I X P
I (gresk) = J, X (gresk) = CH, P (gresk) = R J(esus) KR(istus).

XP
X (gresk) = CH, P (gresk) = R KR(istus). P har intet med det latinske Pax å gjøre og R intet med det latinske Rex å gjøre.

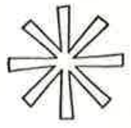

Alfa og Omega
Første og siste bokstav i det greske alfabet (små bokstaver). Joh.åp. 1.8.: Jeg er Alfa og Omega, sier Gud Herren. Joh. åp. 21.6.: Jeg er Alfa og Omega, begynnelsen og enden.

Attearmet kors
X-Kristus sammenføyet med gresk kors.

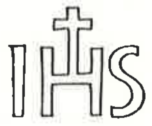

I H S
JES (gresk) IHC ble endret til IHS i tidlig middelalder. På latin har det fått betydningen Iesus Hominum Salvator, Jesus menneskenes frelser. Det er også lest som In Hoc Signo, ved dette tegn (skal du seire)

SYMBOLER

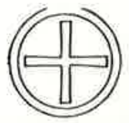

Sirkelen
Et eldgammelt symbol for livets kretsløp og undergang. I kristen tenkning går naturopplevelsen over til Gudsopplevelsen. Sirkelen blir da uendeligheten — uten begynnelse og slutt.

Korset i sirkelens sentrum
Midt i det skapte har Gud åpenbart Kristus. Solkorset (hjulkorset) er også et eldgammelt symbol. Finns på helleristninger.

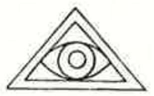

Hjulet
er på samme måte som sirkelen et natur- og solsymbol. I den kristne symbolikk et kors med X (Kristus) innesluttet i sirkelen.

Guds øye
er tegn på den allesteds nærværende Gud.

Guds hånd
Den skapende og velsignede hånd som erstatter det Gudsbilde som ikke kan fremstilles.

VERDENSTEGN

Kvadraten
er på samme måte som sirkelen et tegn på fullkommenheten. Den er også et tegn på jorden med fire hjørner. Korset i midten betyr at midt i sin skapning har Gud plassert Kristus. Symboliserer også paradisets fire elver.

Korset på jordkloden
: tegn på Kristi verdenshersredømme.

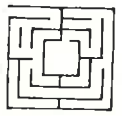

Labyrinten
stammer fra Knossos på Kreta (iflg. gresk historie). Ble ganske tidlig av de kristne sett på som et symbol for å søke etter sannheten i den gåtefulle verden.

Solen
er et eldgammelt hedensk symbol for den livgivende kraft. Er overtatt av kristendommen. Kristus er rettferdighetens sol. Jeg er verdens lys, sa Jesus. På våre nåværende gravminner forekommer solen mest som ned- eller oppgående med stråler.

STJERNETEGN

Korsstjernen
Den fire-armede stjerne er et Kristussymbol.

Den fem-armede stjerne
eller pentagrammet er et gammelt tegn til vern mot onde makter. Tegnes i en strek. Brukes ofte som tegn for «født» på gravminner.

DYRETEGN

Fisken
Tegnet ble brukt blant de første kristne som et hemmelig tegn på det kristne livet. Det greske ordet for fisk — ICHTHYS — hvor hver bokstav er en begynnelsesbokstav i setningen Jesus Kristus Guds sønn vår frelser. Altså en hel trosbekjennelse.

Lammet
Kristussymbol. Offerdyret i GT. I NT navn på Guds sønn. Døperen Johannes sa: Se, der er Guds lam som bærer verdens synd. Joh. 1.29.

Duen
Den nedadflygende due med glorie er tegn på Den hellige ånd.

Due med olivengren
Fra beretningen om syndfloden. Fredsbudskapet. Tegn på håp.

Hjorten
symboliserer tørst og lengting etter guddommelig vederskvegelse gjennom livets vann. Salme 42: Likesom hjorten stunder etter bekker med rennende vann, slik stunder også min sjel etter deg, min Gud.

De apokalyptiske dyrevesener
Omtalt i Joh.åp. 4.6. Tegn for de fire evangelistene: Matteus = menneske med engleansikt, Markus = løve, Lukas = okse og Johannes = ørn.

PLANTETEGN

Vindruer
Jesus sa: Jeg er vintreet, dere er grenene. Viser også til vinen i nattverden.

Akset
henspeiler på livets vekst, men også på Jesu ord: Om ikke hvetekornet faller i jorden og dør, blir det bare det ene korn, men hvis det dør bærer det meget frukt.

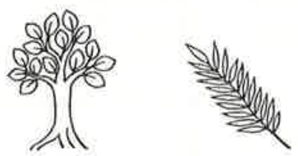

Treet
Livets tre i Edens hage som led under dødens forbannelse, i motsetning til det nye livstreet, Kristi kors som bringers nytt liv.

Palmekvist
Tegn på fred og frihet. Ved Jesu inntog i Jerusalem ble det kastet palmegrener på vegen foran ham.

Blomst
I mange religioner tegn på et enkelt og fullkomment liv. Lykke. Rose = kjærlighet, lilje = renhet.

Blad
Fallende blad symboliserer det forgjengelige livet. Fantes allerede i katakombene.

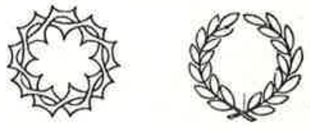

Tornekrone
Tegn for Kristi lidelse og bespottelse, men også for hans opphøyelse, hans seierskrone.

Krans
er seierstegnet for vinneren i en sportslig kamp. Tegnet for den som overvinner i troskampen. Tim. 4.8.: Så ligger rettferdighetens krans ferdig for meg. Ved bruk av kranser i gravferd er det naturlig å la tanken gå til seierskransen når livsløpet er fullført.

Vi lever ikke bare i en verden av symboler, en verden av symboler lever i oss.
(J. Chevalier, fransk filosof)

SØVASSKJØLEN FJELLKIRKE

postgiro 3675436 GJØLME.
EI KIRKESAK FOR ALLE I ORKDAL.

Bøker Leketøy Papir Damevesker

Nik. Konstads Bokhandel
7301 Orkanger

TRETRYGD

Spesial dekkbeis til nye, tidligere beisede eller malte driftsbygninger etc.
Ypperlig til høytrykkssprøyting!

Pris 10 l. Kr.

FÅ FARVEKART HOS:

FANNREM FARGEHANDEL

VELKOMEN TIL KYRKJA

27.06. 4. s. e. pinse
Orkdal k. kl. 11: Høgmesse v/kallskap. Slettahjell og prost Rogstad. Nattverd. Offer til prostirådets arbeid.
Moe k. kl. 11: Høgmesse v/ res.kap. Aasen. Nattverd. Offer til menighetsarbeidet.

04.07. 5. s. e. pinse
Orkanger k. kl. 11: Høgmesse v/kallskap. Slettahjell. Nattverd. Offer til menighetshuset.

11.07. 6. s. e. pinse
Orkdal k. kl. 11: Høgmesse v/res.kap. Aasen. Nattverd. Offer til Norges Samemisjon.
Geitastrand kl. 11: Høgmesse v/ kallskap Slettahjell. Nattverd. Offer til prostirådets arbeid. Buss fra Råbygda.

18.07. 7. s. e. pinse
Moe k. kl. 11: Høgmesse v/res.kap. Aasen. Offer til prostirådet.
Søvasskjølen Fjellkyrkje kl. 12: Guds.-tjenestelig møte v/kateket Solheim. Offer til kyrkja.

25.07. 8. s. e. pinse
Orkdal k. kl. 11: Høgmesse v/ prost Rogstad. Offer til barnevernsakademiet (Dronning Mauds minne).

27.07. Olsokdag
Orkdal k. kl. 20: Olsokmesse v/res. kap. Aasen.

01.08. 9 s. e. pinse
Geitastrand k. kl. 11: Høgmesse v/res. kap. Aasen. Nattverd. Offer til Søvasskjølen Fjellkyrkje. Buss fra Husdalen.

08.08. 10. s. e. pinse
Orkanger kl. 11: Høgmesse v/res.kap. Aasen. Offer til Indremisjonen.
Moe k. kl. 20: Kveldsmesse v/res.kap. Aasen. Nattverd. Offer til Imdremisjonsselskapet, Landsungdomsstevnet.

15.08. 11. s. e. pinse
Orkdal k. kl. 11: Høgmesse v/ kallskap. Slettahjell. Offer til Trøndelag Søndagsskolekrets.

22.08. 12. s. e. pinse
Orkanger k. kl. 11: Høgmesse v/res. kap. Aasen. Offer til Søvasskjølen Fjellkyrkje.
Moe k. kl. 11: Høgmesse v/prost Rogstad. Offer til KFUM-speidarane, Trøndelag krets.
Risan (Arne Lomundal) kl. 12: Guds.-tj. møte v/kallskap. Slettahjell.

28.08. Laurdag
Søvasskjølen Fjellk. kl. 12: Sportsandakt v/res.kap. Aasen.

29.08. 13. s. e. pinse
Orkdal k. kl. 11: Høgmesse v/ forstanderinne Ingeborg Mosand og res.kap. Aasen. Nattverd. Offer til menighetssøsterhjemmet.
Geitastrand k. kl. 11: Familiegudstj. v/kateket Solheim og kallskap. Slettahjell. Konfirmantpresentasjon. Offer til ungdomsarb. Buss fra Råbygda.
Søvasskjølen Fjellk. kl. 12: Høgmesse v/ forstander Reidar Jansen og pr Rogstad. Nattverd. Offer til menighetssøsterhjemmet.

05. 09. 14. s. e. pinse
Orkdal k. kl. 11: Fam. gudstj. v/kateket Solheim og prost Rogstad. Konfirmantpresentasjon. Offer til ungdomsarb.
Orkanger k. kl. 11: Fam. gudstj. v/kallska. Slettahjell. Konfirmantpresentasjon. Offer til menighetsarbeidet.
Moe k. kl. 11: Fam. gudstj. v/res.kap. Aasen. Konfirmantpresentasjon. Offer til ungdomsarbeidet.

HELGEVAKT

26.-27.juni Rogstad	7.- 8.aug. Aasen
2. - 4. juli Slettahjell	14.-15.aug. Slettahjell
10.-11. juli Slettahjell	21.-22.aug. Slettahjell
17.-18.juli Aasen	28.-29.aug. Rogstad
24.-25.juli Rogstad	4. - 5. sept. Slettahjell
31.j. - 1. aug. Aasen	

Alt på én Uni-Polise
Norges Brannkasse
Forsikrer alt du setter pris på
Branntakstbestyrer
Olav Ree, 7300 Orkanger
tlf. 80800 — 80878

SKOTØY
for hele familien.
Ingv. Solbu eftf.
Orkedalsveien 71
7300 Orkanger

SØLVVARER
til
BARNEDÅP BRYLLUP
KONFIRMASJON
Gullsmed
John Röhme
7300 Orkanger

Kjolen
finner De hos
Dagny Korsli A.s
BARDSHAUG
Tlf. 80 395

OPPFOTOGRAFERING
AV GAMLE BILDER
Gjør familieveggen komplett.
Vi hjelper Dem med dette.
Fotograf Kvarsnes
Plater og musikk-kassetter
stort utvalg i gitarer.
Tlf. 80 356 Orkanger